

ZPRAVODAJ

Ministerstva životního prostředí | číslo 3 | listopad/prosinec 2017

NAŠE TÉMA: KLIMA A JEHO OCHRANA, ADAPTACE A POLITIKA

4

TŘI OTÁZKY PRO... ŘEDITELE SPRÁVY NÁRODNÍHO PARKU ŠUMAVA PAVLA HUBENÉHO

Pavel Hubený převzal v podvečer 19. října 2017 bavorskou státní medaili „Za mimořádný přínos pro životní prostředí“ z rukou ministryně životního prostředí a ochrany spotřebitele Ulrike Scharf.

6

ROZHOVOR RADIM TOLASZ

„Zatímco u nás neustále diskutujeme o tom, zda se vůbec s klimatem něco děje, ve světě hledají řešení,“ říká Radim Tolasz z Českého hydro-meteorologického ústavu.

16

JAK BYLO V BONNU...

V listopadu se v Bonnu uskutečnila již třiadvacátá konference stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu, známá pod zkratkou COP23.

Zpravodaj
Ministerstva životního
prostředí

Vydalo Ministerstvo
životního prostředí,
Vršovická 65,
100 10 Praha 10

Připravil Daniel Tácha
a oddělení tiskové a PR

Fotografie z archivu
MŽP, SFŽP ČR,
Daniel Tácha
a Štěpán Rosenkranz

Kontakt:
zpravodaj@mzp.cz

ÚVODNÍ SLOVO MINISTRA

Vážení čtenáři,

konec roku je pro většinu z vás časem bilancování. Pro nás na Ministerstvu životního prostředí tomu není jinak, ale závěr roku je pro nás každoročně spojovaný především s „klimatickou“ konferencí,

na které mimo jiné byla před dvěma lety ve velmi emotivní atmosféře přijata Pařížská klimatická dohoda. Letos se konference smluvních stran OSN konala v Bonnu a její aktéři před sebou měli další nelehký úkol. Připravit konkrétní klimatickou legislativu, která cíle Pařížské dohody naplní. Právě z toho důvodu se závěrem roku věnujeme ve Zpravodaji tématu ochrany klimatu, adaptace na jeho změnu a klimatické politice, mimo jiné té aktuální americké. Samozřejmě nechybí ani příklady od nás, třeba z Litoměřic, které dokazují, že ochrana klimatu není jen politika, ale že jsou to konkrétní kroky ke zdravějšímu životnímu prostředí.

Se změnou klimatu souvisí i extrémizace počasí. I proto jsme vybrali do rubriky Tři otázky pro... právě Pavla Hubeného, jehož znalosti o abnormálních výkyvech počasí na Šumavě jsou poměrně rozsáhlé. Navíc z rukou mé bavorské kolegyně Ulrike Scharf převzal před několika týdny státní medaili za mimořádný přínos pro životní

prostředí a to je pro mě jen potvrzením toho, v co jsem doufal, když jsem Pavla Hubeného před dvěma lety jmenoval ředitelem Správy NP Šumava. A sice, že to bude po letech fluktujících hlav NP Šumava opět osobnost, která dokáže ve službách ochrany přírody vnést do lidsky znesvářeného území harmonii a vrátí mu i přínosnou vzájemnou přeshraniční spolupráci.

V anketě, kterou jsme zrealizovali u nás ve Vršovcích, jsme se pak náhodných kolemjdoucích ptali, co si představují pod pojmem ochrana klimatu, a musím říct, že výsledky mě příjemně překvapily. Dokazují, že už změnu klimatu vnímáme, chápeme ji a rozhodně nepopíráme, jak tomu bývalo o několik let nazpět.

Dovolte mi, abych vám popřál do nového roku především hodně zdraví. To jde ruku v ruce s naší politikou – vytvářet zdravější životní prostředí a předat naši planetu dětem v lepším stavu, než v jakém jsme ji převzali. Protože, jak kdysi řekl Antoine de Saint-Exupéry, Zemi nedědíme po předcích, nýbrž si ji půjčujeme od našich dětí.

Ať je váš rok 2018 zdravý i úspěšný!
A ať má dobré klima :)

Richard Brabec,
ministr životního prostředí

Máte zájem o odebrání Zpravodaje? Napište na adresu: zpravodaj@mzp.cz

TŘI OTÁZKY PRO... ŘEDITELE SPRÁVY NÁRODNÍHO PARKU ŠUMAVA PAVLA HUBENÉHO

Pavel Hubený převzal v podvečer 19. října 2017 bavorskou státní medaili Za mimořádný přínos pro životní prostředí z rukou ministryně životního prostředí a ochrany spotřebitele Ulrike Scharf.

SKLENÍKOVÉ PLYNY OHŘÍVAJÍ ATMOSFÉRU O 33 °C

„Populační exploze, rostoucí chudoba, nedostupnost zdravotní péče jsou problémy, které svět vidí, ale neřeší. Změna klimatu celou situaci dále zhoršuje a ekonomická migrace je logickým a očekávatelným důsledkem,“ říká k tématu ochrany klimatu Radim Tolasz z Českého hydrometeorologického ústavu.

OCHRANA KLIMATU NENÍ POLITIKA, ALE KONKRÉTNÍ OPATŘENÍ PRO ZDRAVÉ ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Česká republika se 4. listopadu letošního roku stala plnoprávnou smluvní stranou Pařížské dohody.

NAVRÁCENÍ USA K AKTIVNÍ POLITICE OCHRANY KLIMATU **NELZE** V NEJBLIŽŠÍCH LETECH OČEKÁVAT

Po podepsání Pařížské klimatické dohody 195 zeměmi světa, včetně největších globálních emitentů skleníkových plynů, se na konci roku 2015 zdálo, že svět směřuje k nízkoemisní budoucnosti. Stačil rok a půl, aby vše bylo jinak.

JAK BYLO V BONNU...

V listopadu se v Bonnu uskutečnila již třiatřicátá konference stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu, známá pod zkratkou COP23.

MOJE MAGICKÉ MÍSTO

Již počtvrté jsme měli možnost obdivovat krásu chráněné přírody naší republiky prostřednictvím fotografií zaslaných do veřejné soutěže vyhlášené MŽP pod názvem Moje magické místo.

*Moje magické místo
v české přírodě*

ANKETA CO SI PŘEDSTAVUJETE POD POJMEM OCHRANA KLIMATU?

Před nákupním centrem Eden naproti MŽP jsme se ptali několika lidí na to, co jim říká pojem ochrana klimatu. Jejich odpovědi najdete na straně 22.

ŘEDITELE SPRÁVY NÁRODNÍHO PARKU ŠUMAVA PAVLA HUBENÉHO

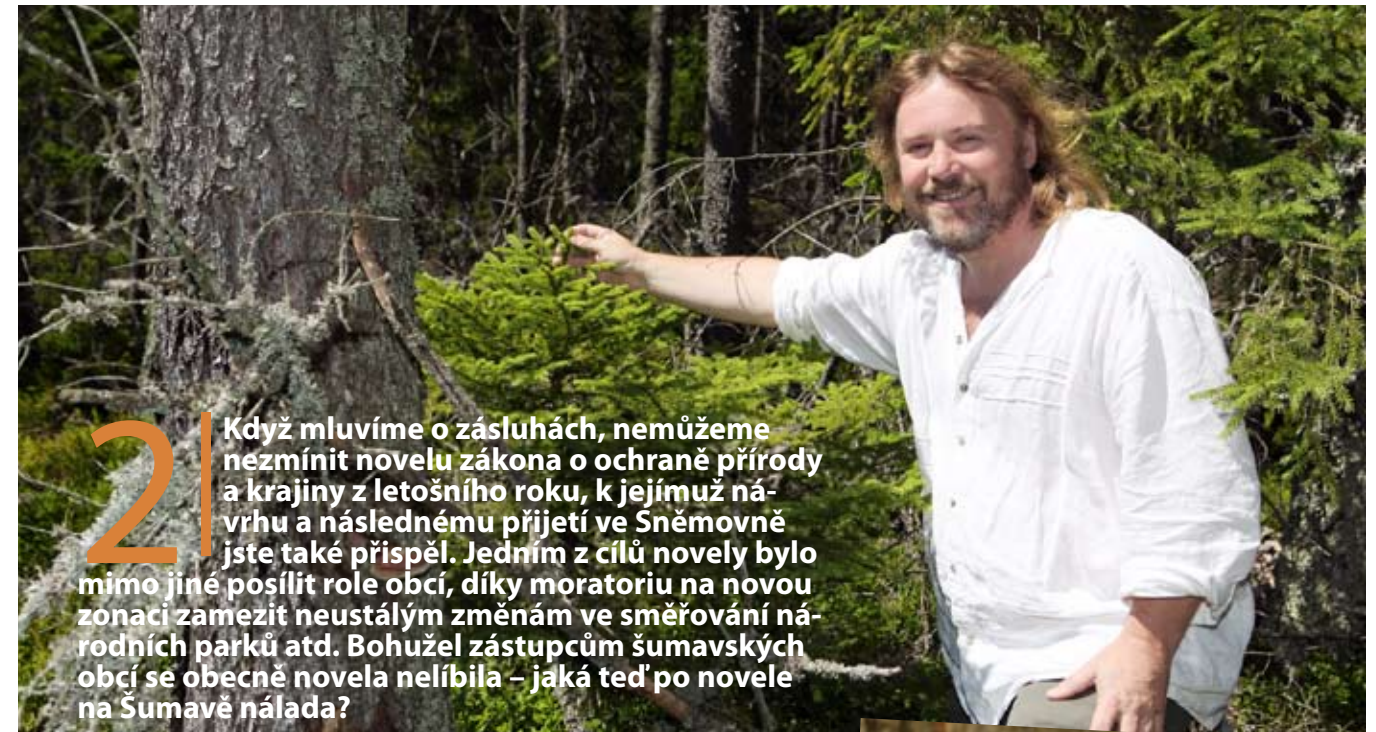
Pavel Hubený převzal v podvečer 19. října 2017 bavorskou státní medaili Za mimořádný přínos pro životní prostředí z rukou ministryně životního prostředí a ochrany spotřebitele Ulrike Scharf. Ocenění mu ministryně předala u příležitosti vernisáže společné výstavy národních parků Šumava a Bavorský les v budově zastoupení Svobodného státu Bavorsko v Praze. Od roku 2009, kdy se medaile pod tímto názvem uděluje, je Pavel Hubený teprve druhým Čechem, který toto prestižní vyznamenání získal. Bavorská státní medaile Za mimořádný přínos pro životní prostředí je udělována ročně maximálně patnácti osobnostem, spolkům nebo obcím; v roce 2011 ji získal i bývalý ředitel Správy NP Bavorský les Karl Friedrich Sinner.

1 Před několika týdny jste dostal bavorskou státní medaili Za mimořádný přínos pro životní prostředí. To je významné ocenění pro ředitele českého národního parku. Můžete přiblížit, za co jste ho vlastně získal?

Paní ministryně ocenila moji dlouholetou práci na poli ochrany přírody, a zejména nově zrozenou a velmi intenzivní spolupráci se Správou NP Bavorský les. Sladujeme managementy, pracujeme na řadě společných přeshraničních projektů, propojujeme lidi. A děláme společnou reklamu přírodě.

Ministr životního prostředí Richard Brabec, ředitel správy NP Šumava Pavel Hubený, bavorská ministryně životního prostředí a ochrany spotřebitele Ulrike Scharf.

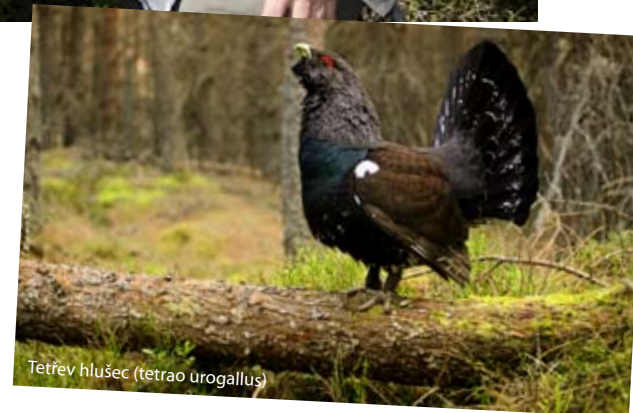

2 Když mluvíme o zásluhách, nemůžeme nezmínit novelu zákona o ochraně přírody a krajiny z letošního roku, k jejímuž návrhu a následnému přijetí ve Sněmovně jste také přispěl. Jedním z cílů novely bylo mimo jiné posílit role obcí, díky moratoriu na novou zonaci zamezit neustálým změnám ve směřování národních parků atd. Bohužel zástupcům šumavských obcí se obecně novela nelíbila – jaká teď po novele na Šumavě nálada?

Důležité je říci, že není obec jako obec. A určitě se nedá říci, že by s novelou byla nespokojena většina šumavských obcí. Jsou tu i zástupci šumavských obcí, kteří chápou její smysl a pozitivní význam pro region. Takže jen někde jsou zklamáni, jinde jsou spíše neutrální. Myslím ale, že teď jsou starostové v očekávání, s jakými koncepčními návrhy přijdeme. Jakou zonaci navrhneme, jak naformulujeme zásady péče a jak přistoupíme k návrhu klidového území.

3 S pokračující změnou klimatu je spojená i extrémizace počasí. Jak to na Šumavě aktuálně vypadá po vichřicích, jak se s jejich následky vyrovnáváte a jak chcete chránit národní park před důsledky kalamiť?

Myslím, že rozmary počasí k horám patřily, patří a budou patřit! Velké vichřice na Šumavě byly normální a bylo zcela běžné, že vyvracely stromy. Na většině Šumavy, když půjdete třeba na houby a budete se pořádně dívat na tvary terénu, zjistíte, že většina lesní půdy je přemodlována starými vývraty. Ležící stromy, vyvrácené nebo rozlámání, jsou normální součástí divoké přírody Šumavy. Právě projevy přírody jsou typickým obrazem národního parku a právě národní parky by měly nabízet takové scénérie, ve kterých jsou projevy přírodních sil zřetelné. Navíc analýzy velkých vichřic provedené ČHMÚ dokládají zřetelný pokles výskytu velkých vichřic v posledních desetiletích. Možná stojíme na prahu období, kdy se velké vichřice budou Šumavě spíše vyhýbat.

Tetřev hlušeč (tetrao urogallus)

Aktuálně to vypadá na Šumavě tak, že letošní vichřice vyvrátily asi 180 tisíc m³, což je o něco více než naše plánované roční těžby. Polomy na územích, která jsou ponechána bez hospodářských zásahů, zůstanou bez jakéhokoli zpracování. Ty ostatní se pokusíme zpracovat hlavně z důvodu předcházení gradaci kůrovce. Jde především o smrkové polomy, které z větší části vyklidíme – a pokusíme se to udělat co nejšetrněji.

SKLENÍKOVÉ PLYNY OHŘÍVAJÍ ATMOSFÉRU O 33 °C

Pokud byste měl přesvědčit někoho, kdo odmítá globální oteplování jako fakt, o tom, že je skutečností, jaké argumenty byste použil?

Já jsem přesvědčen o tom, že takového jedince u nás nenajdete. Pokud někdo tvrdí, že globální oteplování nebo globální změna klimatu neexistuje, tak jen proto, že chce být zajímavý a sám dobře ví, že to není pravda. Existuje u nás však docela velká skupina lidí, dokonce i vzdělaných, kteří si myslí, že na změnách klimatu se člověk nijak nepodílí. A snaží se přesvědčovat své okolí, že není tedy nutno omezovat například emise skleníkových plynů. Mají pro to zvláštní argumenty, kterým já nerozumím. Hovoří například o svobodě člověka znečišťovat životní prostředí a zapominají na svobodu člověka žít ve zdravém prostředí. Kupodivu to jsou většinou vzdělaní lidé, kteří odmítají přijmout i ty nejzákladnější informace a mě už unavuje je neustále přesvědčovat o tom, že je Země kulatá.

Čím byste je přesvědčil?

Existují jednoduchá fakta, která by je měla přesvědčit. Skleníkové plyny „ohřívají“ zemskou atmosféru globálně o 33 °C. Člověk emituje do atmosféry zhruba 40 Gt oxidu uhličitého ročně. Za posledních 200 let se koncentrace CO₂ zvýšila o 45 %. A CO₂ se na celkovém skleníkovém

„Populační exploze, rostoucí chudoba a nedostupnost zdravotní péče jsou problémy, které svět vidí, ale neřeší. Změna klimatu celou situaci dále zhoršuje a ekonomická migrace je logickým a očekávatelným důsledkem,“ říká k tématu ochrany klimatu Radim Tolasz z Českého hydrometeorologického ústavu.

„Zatímco u nás neustále diskutujeme o tom, zda se vůbec s klimatem něco děje, ve světě hledají řešení,“ říká Radim Tolasz z Českého hydrometeorologického ústavu.

efektu podílí přibližně 15 %. Myslím, že je to jasné i průměrně vzdělanému maturantovi. Zatímco u nás neustále diskutujeme o tom, zda se vůbec s klimatem něco děje, ve světě hledají řešení.

Jakými konkrétními dopady globálního oteplování je aktuálně dotčena Česká republika, respektive střední Evropa? S jakými dopady se může potýkat do budoucna?

Asi všichni v posledních letech zaznamenávají častější výskyt extrémního počasí a jeho větší rozkolísanost. Jsme ve střední Evropě, kde se extrémy počasí vyskytovaly vždy a nemělo by nás to nijak překvapovat. Povodně, přívalové srážky, vichřice, horké vlny a sucha. Tyto události najdeme v našich historických záznamech téměř v každém desetiletí. V posledních letech však téměř každý rok. Nepředpokládáme, že by se v dalších letech a desetiletích mělo u nás počasí zklidnit. Extrémy budou pokračovat. Stále naléhavěji se však ukazuje, že velkým problémem u nás bude voda. Postupně narůstající teplota znamená vyšší výpar, což při stejných srážkách znamená nedostatek vody v krajině.

RNDr. Radim Tolasz, Ph.D., je předním českým klimatologem působícím v Českém hydrometeorologickém ústavu. Je činný i v několika mezinárodních projektech. Mnoho let je expertem na klimatologická data ve Světové meteorologické organizaci (WMO), od roku 2011 zastupuje ČR ve Skupině pro pozorování Země (GEO) a od roku 2014 zastupuje ČR v Mezivládním panelu pro změnu klimatu. Je také jedním z tvůrců databázové aplikace CLIDATA, která se využívá ve více než 30 zemích světa a kromě toho je autorem či spoluautorem řady odborných, vzdělávacích a populárních publikací.

DO SVĚTOVÉHO DĚNÍ JSME ZAPOJENI

Jaký je váš názor na politiku ochrany klimatu na celosvětové úrovni? Zdá se vám účinná? Případně: jaký dojem na vás dělají závazky typu „Do roku toho a toho zabráníme oteplení o tolik a tolik stupňů“? Jsou vůbec reálné?

Když to zjednodušíme, můžeme vidět, že globální klimatická politika má ve své historii dva nejznámější výstupy – Kjótský protokol a Pařížskou dohodu. Kjótský protokol se týkal jen několika vybraných zemí, a nemohl tedy mít globální dopad na klima. Několik let trvalo, než se připravil, několik let, než se ratifikoval – a mezitím se ukázalo, že je na světě jiná skupina zemí, kterou Kjótský protokol nijak neomezoval, a tyto země protokolem snížené emise bohatě doplnily. Pařížská dohoda by měla být jiná. Týká se všech zemí, které ji ratifikují. Všechny by měly přijmout závazky, které se budou pravidelně kontrolovat.

„Nám klimatologům bývá často vyčítáno, že se snažíme poroučet větru dešti. My však naopak tím, že tlačíme na snižování emisí skleníkových plynů, chceme nechat přírodu, aby se chovala přirozeně,“ říká Radim Tolasz z Českého hydrometeorologického ústavu.

A měl by existovat zdroj financí pro rozvojové země, který jim pomůže tyto závazky plnit. Jestli bude tato politika účinná nebo ne, se nepozná na globální teplotě v roce X. Úspěchem bude, když se začnou globální emise skleníkových plynů rychle a dlouhodobě snižovat a necháme tak přírodu, ať si globální teplotu atmosféry a podnebí vytváří co možná nejpřirozeněji.

Jak v tomto ohledu hodnotíte aktivity ČR?

Česká republika své závazky dané Kjótským protokolem splnila. Hlavně tím, že po roce 1989 došlo k masivní restrukturalizaci průmyslu. Pařížskou dohodu jsme ratifikovali, a tak jsme zapojeni do světového společenství.

Které kontinenty jsou globálním oteplováním dotčeny nejvíce?

Změna klimatu je globální a zasahuje každý kontinent a každý oceán. Člověku je dána jedna velmi nepříjemná vlastnost, že podceňuje nebezpečí, dokud ho nevidí, nebo dokud se ho přímo nedotýká. Dlouhodobě tak podceňujeme změny v Arktidě, protože tam trvale žije jen minimální množství lidí. A přitom se v Arktidě zmenšuje plocha i mocnost plovoucího ledu a tyto změny významně ovlivňují formování tlakových útvarů nad severní polokoulí a dotýkají se tak milionů lidí. Nechceme vidět mírné oteplování a okyselování oceánů, protože si neuvědomujeme, že oceán funguje jako stabilizátor počasí na celé planetě a jeho změny se dotýkají každého z nás. Změna klimatu se však týká i oblastí, kde žijí miliony lidí a kde její projevy zodpovědní dlouhodobě podceňují.

Které oblasti myslíte?

Mám na mysli například země Blízkého východu, kde nezvládli včas reagovat na několikaleté sucho. To platí například pro Sýrii. Obyvatelstvo se sestěhovalo do měst a výsledkem jsou občanské nepokoje, války a migrace. Velké části subsaharské Afriky se dlouhodobě potýkají s nedostatkem vody, přičemž zde protékají jedny z největších světových veletoků, jako je Nil nebo Kongo. Populační exploze, rostoucí chudoba, nedostupnost zdravotní péče jsou problémy, které svět vidí, ale neřeší. Změna klimatu celou situaci dále zhoršuje a ekonomická migrace je logickým a očekávatelným důsledkem.

BOJ SE SUCHEM

Současným velkým tématem je boj se suchem. Jak velkým problémem je nedostatek vody v ČR a ve světě?

Všechny scénáře změny klimatu ukazují, že ve střední Evropě se bude postupně zvyšovat teplota a množství srážek bude dlouhodobě kolísat kolem aktuálního průměru. Některé scénáře jsou extrémnější a ukazují, že by se „rok 2015“ mohl kolem roku 2050 stát normou (vzpomeňme na mnohaměsíční sucho nebo několikadenní horkou vlnu s teplotami nad 37 °C). Česká republika je však svou polohou na střechě Evropy předurčena k tomu,

aby se dobře starala o vodu, která u nás naprší. Jsme na ní závislí nejen my, ale i další státy dále po toku Labe, Odry nebo Dunaje. Proto je boj se suchem tak důležitou částí našich aktivit – stejně jako boj s povodní. Tyto „boje“ mají dvě části – za prvé snaha tyto situace co nejlépe zvládat, když už nastanou, a za druhé jim zamezovat nebo zmírňovat jejich průběh v předstihu.

Jaká opatření jsou podle vašeho názoru z hlediska ochrany klimatu a předcházení dopadům jeho změn nejúčinnější – na úrovni států, ale třeba i na úrovni domácností?

Pokud jde o ochranu klimatu, nejúčinnější je snižování emisí skleníkových plynů, to se týká hlavně energetiky, dopravy a stavebnictví. Jsou to ale i změny ve využívání půdy, což je zase věc zemědělství, lesnictví a znovu stavebnictví. Nejde však jen o velká sektorová opatření. V každé domácnosti spotřebováváme energie, každý cestujeme, a každý tedy můžeme smysluplně snížit svou spotřebu. Ochrana před dopady změny klimatu zahrnuje široké spektrum různých opatření závislých na možnostech států i jednotlivců. Obecně však platí, že v bohatších oblastech si obyvatelstvo s dopady poradí lépe.

Ve kterých zemích jsou podle vás dobře připraveni na změny klimatu? Nebo jinak: ve kterých zemích vnímají tuto skutečnost s patřičnou pozorností? Jak si v tomto ohledu stojí ČR?

Úroveň připravenosti v jednotlivých zemích periodicky kolísá vždy podle aktuálně vládnoucí politické reprezentace. Nejhorší jsou státy s politikou „ode zdi ke zdi“, protože to s sebou přináší vždy extrémní odpor u velké části obyvatel. Například bezbřehý optimismus „Obamovy Ameriky“ vychoval extrémní odpor Trumpovy administrativy. Řekl bych, že hodně extrémní přístup ke klimatické politice jsme mohli zaznamenat i ve Velké Británii za premiéra Camerona. Projevoval se i tlakem na snižování uhlíkové stopy každého jednotlivce, čímž přispěl k přesvědčení řady tamějších obyvatel o „škodlivosti Evropy“.

ZLATÁ STŘEDNÍ CESTA

Co byste radil vy?

Ideální je zlatá střední cesta, kterou se snaží jít ČR. Na jedné straně plníme své závazky, spolupracujeme se světem a dlouhodobě pracujeme na adaptačních opatřeních, a zároveň se u nás postupně zmenšuje podíl a hlasitost klimatických extremistů, kteří považují člověkem způsobenou změnu klimatu za nesmysl, nebo by nás naopak nejradyji všechny vrátili zpět do jeskyní.

Co je vůbec nejzákladnějším projevem globálního oteplování?

Můžeme spekulovat nad tím, jestli to jsou horké vlny, povodně nebo sucha. Ale podle mě jsou tím nejzákladnějším projevem problémy obyvatel spojené se zvládáním těchto změn. Každý stát je zodpovědný za bezpečnost svých obyvatel. Několikadenní horká vlna ve střední Evropě je sice nepříjemná, ale umíme se s tím vyrovnat. V oblastech s nedostatkem pitné vody je pro hladovějící obyvatelstvo horko bez přímé pomoci státu nezvladatelné. Každý stát by měl vědět, které projevy změny klimatu jsou a budou pro jeho obyvatele nezvladatelné, a průběžně se na tyto situace připravovat.

Potýkalo se v minulosti lidstvo s nějakým obdobným jevem z hlediska „počasí“, jako je nynější globální oteplování?

V tomto rozsahu a s takto značným počtem zasažených obyvatel nikoliv. Jistě, člověk zvládl i větší změny klimatu, než je ta aktuální. Například střídání dob ledových a meziledových. Ale je nutné se vždy dívat na problémy ve všech souvislostech. Tyto změny byly pomalejší, a když končila poslední doba ledová, byly na Zemi necelé čtyři miliony obyvatel. Problémy se tehdy řešily zásadně migrací, což dnes není možné.

OCHRANA KLIMATU NENÍ POLITIKA, ALE KONKRÉTNÍ OPATŘENÍ PRO ZDRAVÉ ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Poslanecká sněmovna ratifikovala Pařížskou klimatickou dohodu na začátku letošního září, Miloš Zeman ji podepsal 14. září. Cílem dohody je udržet nárůst průměrné globální teploty pod dvěma stupni Celsia, nejlépe do 1,5 stupně. Ministr životního prostředí Richard Brabec považuje úsilí snižovat emise skleníkových plynů za urgentní.

„Klimatická změna nepostihuje pouze lední medvědy nebo tichomořské ostrovy, ale čím dál víc ovlivňuje a bude ovlivňovat životy každého z nás prostřednictvím extrémních jevů počasí,“ říká ministr.

Faktem je, že charakter atmosférických srážek se mění nejen v Evropě. Vlhké oblasti se celosvětově stávají ještě vlhčími a suché oblasti ještě suššími. Mnoho zemí přitom bojuje s akutním nedostatkem vody.

Aktuální průměrná koncentrace molekul oxidu uhličitého v atmosféře je o zhruba 60 % vyšší, než tomu bylo v období před první průmyslovou revolucí, to je ve druhé polovině 19. století.

Česká republika se 4. listopadu letošního roku stala plnoprávnou smluvní stranou Pařížské dohody. V praxi to znamená, že se bude moci zapojit do aktivního rozhodování o pravidlech naplňování celosvětového úsilí o ochranu klimatu.

„Je symbolické, že ČR po zdlouhavých debatách v Poslanecké sněmovně dokončila ratifikaci a stala se smluvní stranou přesně rok poté, co Pařížská dohoda vstoupila v platnost,“ uvedl ministr Brabec.

„Přihlášení se k Pařížské klimatické dohodě znamená aktivní přístup ke snižování množství skleníkových plynů i realizaci projektů vedoucích k omezení rizik spojených se změnou klimatu. V praxi se jedná například o zvyšování energetické účinnosti, rozvoj elektromobility nebo udržení vody v krajině či využití dešťové vody. Týká se to tedy všech – energetiky, průmyslu, zemědělství, ale i domácností či státní sféry,“ upřesňuje ministr Brabec, co v praxi bude pro ČR znamenat přihlášení se k Pařížské klimatické dohodě.

TRENDY V PRŮMYSLU

„Setkáváme se se společnostmi, které si třeba zjišťují uhlíkovou

stopu svého výrobku. Mnoho dalších subjektů hledá cesty, jak dosáhnout úspor energie a úspor nákladů. Snaží se tak získat konkurenční výhodu na západních trzích a zároveň posílit pověst firmy jako toho, kdo se snaží o udržitelný rozvoj,“ říká Jan Harnych, konzultant a vedoucí projektů poradenské společnosti Enviros.

Upozorňuje přitom ale i na skutečnost, že ve velkém počtu případů například vyhotovení energetického posudku, jež firmám ukládá zákon, je zpracování nedostačující. Naštěstí to však neplatí pro všechny. Jednou z firem, která v minulosti realizovala energeticky úspěšná opatření, byl například Pivovar Rohozec nedaleko Turnova.

„Po výměně kotle, rekonstrukci kotleny i tepelných rozvodů ročně ušetříme až 700 tun uhlí a díky novým technologiím ročně uspoříme zhruba půl milionu korun,“ říká předseda představenstva pivovaru František Jungmann.

Zatímco dříve pivovar spotřeboval až 1 700 tun uhlí, dnes to je už jen kolem tisíce tun. To je úspora více než 35 %. Zatímco účinnost vyřazeného kotle byla zhruba 65 %, nyní kotel má zhruba 84procentní účinnost, ztráty na rozvodu páry byly zhruba 15 % a nyní jsou 8 %.

Zejména průmysl je sektorem, kterého se Pařížská klimatická dohoda dotýká velice citlivě. Ochrana klimatu si vyžádá nemalé investice do moderni-

Po výměně kotle, rekonstrukci kotleny i tepelných rozvodů ročně ušetříme až 700 tun uhlí a díky novým technologiím ročně uspoříme zhruba půl milionu korun.

zace výroby, ale třeba i služeb. Mnohé firmy přitom ale už dnes hledají cesty, jak fungovat šetrně k životnímu prostředí. Zjišťují například, že energeticky úspěšná opatření nepřinášejí jen snížení provozních nákladů, ale i přímé investice do výkonnějších výrobních technologií.

ZAPOJUJÍ SE MĚSTA I OBCE

Tzv. Pakt starostů a primátorů pro udržitelnou energii a klima je iniciativou měst, obcí a Evropské komise. Jeho cílem je snížení emisí oxidu uhličitého nejméně o 40 % do roku 2030 a zvýšení odolnosti vůči dopadům klimatických změn. V České republice má pakt zatím devět signatářů. Jedním z nich jsou i Litoměřice, jejichž přístup k využívání obnovitelných zdrojů energie je dlouhodobě unikátní.

„Po roce 1990 se v Litoměřicích významně zlepšila kvalita ovzduší, a to díky masivnímu přechodu obyvatel i firem od vytápění hnědým uhlím k vytápění zemním plynem. Jenže na konci devadesátých let došlo k prudkému zdražení plynu. Tím stát vystavil obyvatele obrovskému finančnímu tlaku a ti se začali vracet k uhlí,“ vzpomíná vedoucí litoměřického odboru životního prostředí Pavel Gryndler.

V důsledku toho v Litoměřicích znovu začaly enormně růst emise škodlivých látek, zejména poléťavého

prachu. Radnice si nechala v roce 2006 vypracovat studii, která potvrdila, že zhoršení imisní situace se přesně kryje s obdobím topné sezony. Součástí řešení problémů byla tedy i podpora obnovitelných zdrojů. Město se rozhodlo dotovat solární ohřev vody. Radnice nejdříve začala přispívat 20 000 korun na jednu instalaci.

„Ze začátku nebyl o dotace vůbec žádný zájem. Litoměřice proto začaly s kolektory na městských budovách. Ale ani to nezabralo. Lidé si začali říkat: No jo, město na to má, ale obyčejní lidé ne,“ přibližuje tehdejší situaci Pavel Gryndler.

Dalším krokem proto byly debaty s občany, kde firmy ukazovaly, jak solární ohřev funguje. Došlo i na veřejné předvádění na hlavním náměstí.

„V den demonstrace nebylo moc slunečno, spíš zataženo, ale bylo to náměstí ve středu města, takže bylo jasné, že tam není žádný doplňkový zdroj energie. A lidi koukali, že to hřeje, i když je pod mrakem,“ vzpomíná Pavel Gryndler na okamžik zlomu v uvažování většiny obyvatel.

Výsledkem bylo, že Litoměřice za deset let proplatily na dotacích už 3,2 milionu korun a dalších 6,4 mi-

lionu investovaly do obecních budov. Dotaci na solární systémy od té doby zdvojnásobily na 40 000 korun na jednu instalaci.

„Díky tomu se nám více než dvojnásobně zvýšil podíl využívané obnovitelné energie – ze 700 m² solárních systémů pro ohřev vody v roce 2007 na dnešních 1 500 m². O nové solární technologie se také začaly zajímat i místní firmy, přičemž některé z nich již běžně operují za hranicemi města,“ dodává Pavel Gryndler.

SKANSKA ŠEDÁ VODA

Součástí trendů boje s globálním oteplováním jsou i takzvané adaptační projekty. To jsou projekty, které přímo nesnižují emise, ale reagují na dopady změny klimatu. Například šetří vodu, zejména pitnou.

„V našich rezidenčních projektech se objevuje řada prvků šetřících životní prostředí – od úsporných armatur po solární panely, zelené střechy či dešťové kolektory až k vysoce inovativním řešením, kam patří i systémy šedé vody,“ tvrdí ředitel odboru vývoje

projektů společnosti Skanska Reality Juraj Murín.

Právě systém šedé vody firma použila v pražském bytovém domě Botanica K. Voda z umyvadel, van a sprch je po přečištění využívána pro splachování toalet. Díky tomu dům uspoří až 6 000 litrů pitné vody denně. Navíc je v něm umístěna i akumulační nádrž pro zachytávání srážkových vod využívaných k zalévání zeleně v okolí domu.

„Našeho zákazníka často taková řešení zaujmou, ale stále nejsou hlavním faktorem pro jeho rozhodování o budoucím bydlení. Klienty zajímá především hledisko ekonomické – kolik peněz využitím těchto prvků ušetří. Zjišťujeme ale, že se situace během posledních let zlepšuje. Nutnost šetrnějšího přístupu k životnímu prostředí je stále diskutovanějším tématem a s vyšší informovaností roste i zájem lidí o takováto řešení,“ vysvětluje Juraj Murín, podle kterého je recyklování šedé vody v novostavbách prozatím spíše výjimečné. Nová výstavba bytových domů se obecně prozatím orientuje spíše na zachycení srážkových vod, například pomocí speciálních podzemních vsakovacích košů či jen prostým zachováním travnatých ploch. Což mohou být například i střešní zahrady, na které mohou žadatelé získat dotace z programu Nová zelená úsporám.

UHLÍKOVÁ STOPA MŽP

Ochrana klimatu se týká i státní sféry. Ministerstvo životního prostředí si ne-

pokračování na str. 14

6x o Pařížské klimatické dohodě 1

FORMULUJE DLOUHODOBÝ CÍL OCHRANY KLIMATU, JÍMŽ JE UDRŽENÍ NÁRŮSTU PRŮMĚRNÉ GLOBÁLNÍ TEPLoty VÝRAZNĚ POD HRANICÍ 2 °C V POROVNÁNÍ S OBDOBÍM PŘED PRŮMYŠLOVOU REVOLUCÍ; NEJLÉPE TAK, ABY NÁRŮST TEPLoty NEPŘEKROČIL HRANICI 1,5 °C.

2 STANOVUJE ZÁVAZEK ČR A OSTATNÍCH ČLENSKÝCH STÁTŮ EU SNÍŽIT DO ROKU 2030 EMISE SKLENÍKOVÝCH PLYNŮ NEJMÉNĚ O 40 % VE SROVNÁNÍ S ROKEM 1990.

3 UKLÁDÁ ROZVINUTÝM I ROZVOJOVÝM STÁTŮM POVINNOST STANOVIT SI VNITROSTÁTNÍ REDUKČNÍ ZÁVAZKY SNÍŽOVÁNÍ EMISÍ SKLENÍKOVÝCH PLYNŮ. KAŽDÝ PÁTÝ ROK SE MAJÍ TYTO ZÁVAZKY VYHODNOCOVAT A NAVYŠOVAT.

4 ZAVADÍ PERIODICKÉ GLOBÁLNÍ VYHODNOCOVÁNÍ STAVU PLNĚNÍ DOHODY A ZÁVAZKŮ SMLUVNÍCH STRAN.

5 FORMULUJE GLOBÁLNÍ ADAPTAČNÍ CÍL POSILUJÍCÍ ADAPTAČNÍ KAPACITU A ODOLNOST ZEMÍ VŮČI NEGATIVNÍM PROJEVŮM ZMĚNY KLIMATU.

6 UKLÁDÁ POVINNOST ROZVINUTÝM STÁTŮM POSKYTOVAT FINANČNÍ PROSTŘEDKY NA MITIGAČNÍ A ADAPTAČNÍ OPATŘENÍ V ROZVOJOVÝCH STÁTECH.

Všechny tyto investice přispěly ke snížení spotřeby energií, tedy i emisí skleníkových plynů.

pokračování ze str. 12

chalo jako čtvrtá veřejná instituce v republice spočítat svoji roční uhlíkovou stopu. Uhlíková stopa je měřítkem dopadu lidské činnosti na životní prostředí a na klimatický systém Země. Obdobně jako ekologická stopa je nepřímým ukazatelem spotřeby energií, výrobků a služeb. Ministerstvo přitom již v letech 2004 až 2005 nechalo udělat renovaci budovy a zateplit obvodový plášť, vyměnit okna, začalo využívat solární energii, ale také investovalo do předokenních žaluzií, které zejména v létě významně snižují náklady na chlazení budovy.

„Všechny tyto investice přispěly ke snížení spotřeby energií, tedy i emisí skleníkových plynů. Dosáhli jsme také podstatného snížení nákladů na vytápění. V následných topných

obdobích nám tyto náklady klesly v průměru o třetinu. Ke snížení nepřímých emisí skleníkových plynů přispělo také využívání solárních panelů na střeše budovy,” upřesňuje ředitelka provozního odboru Ministerstva životního prostředí Martina Setzerová, podle které k úspoře emisí oxidu uhličitého přispívá i postupná obměna vozového parku. V roce 2016 v rámci jedné veřejné zakázky pro celý resort životního prostředí úřad nakoupil 20 nových aut na stlačený zemní plyn a nyní má, včetně podřízených organizací, celkem 45 vozidel s alternativním pohonem. Z nich 11 je na LPG, 22 na stlačený zemní plyn, dále pět elektromobilů a sedm hybridů.

ZMĚNA KLIMATU

Mimořádné projevy počasí související se změnou klimatu podle Evropské agentury pro životní prostředí (EEA) způsobily v evropských zemích od roku 1980 hospodářské ztráty za více než 400 miliard eur. Agentura ve své zprávě Změna klimatu, dopady a zranitelnost v Evropě 2016 uvádí, že Evropa již nyní čelí kvůli změně klimatu vážným rizikům, jako je růst hladiny moří, zvyšující se extrémy počasí, které

se projevují častějšími i intenzivnějšími vlnami veder, suchem, anebo naopak náhlými a ničivými povodněmi a bouřemi. Potvrzuje i rekordní úbytky mořského ledu v Arktidě. Podle citované studie je největším rizikem pro střední Evropu především zvýšení teplotních extrémů a snížení srážek, což v praxi představuje větší sucho, vyšší míru zdravotních rizik a vyšší spotřebu energie.

NAVRÁCENÍ USA K AKTIVNÍ POLITICE OCHRANY KLIMATU NELZE V NEJBLIŽŠÍCH LETECH OČEKÁVAT

Po podepsání Pařížské klimatické dohody 195 zeměmi světa, včetně největších globálních emitentů skleníkových plynů, se na konci roku 2015 zdálo, že svět směřuje k nízkoemisní budoucnosti. Stačil rok a půl, aby vše bylo jinak. Americký prezident Donald Trump oznámil, že jeho země, která je největší ekonomikou světa a druhým největším producentem emisí skleníkových plynů, od dohody odstupuje.

Americký prezident Donald Trump tvrdí, že za přihlášení se k Pařížské klimatické dohodě by USA zaplatily neúměrně vysokou cenu oproti ostatním zemím. V červnu letošního roku proto oznámil, že Spojené státy od dohody odstupují, i když se zároveň pokusil pro ně vyjednat spravedlivější podmínky.

„Podle Trumpa by implementace jednotlivých opatření z dohody vedla k zabrzdění americké ekonomiky, ke ztrátě pracovních míst, nižším platům a zavřeným továrnám. Trump ve svém projevu konkrétně odůvodnil opuštění dohody tím, že její plnění by pro

zemi znamenalo ztrátu 2,7 milionu pracovních míst do roku 2025 a snížení HDP o tři biliony dolarů do roku 2040,” říká analytik České spořitelny Radek Novák.

Trumpovy odhady přitom nikterak nepočítají s rozvojem zelené ekonomiky a jejím příspěvkem k růstu HDP a tvorbě pracovních míst. Navrácení Spojených států k aktivní politice

ochrany klimatu tak nelze podle analytiků v nejbližších letech očekávat, jakkoli s rozhodnutím Trumpa souhlasí jen necelá třetina Američanů a dodržovat Pařížskou dohodu chce nadále minimálně devět amerických států včetně New Yorku nebo Kalifornie, 125 amerických měst a přes 900 firem včetně vlivných IT společností, jako je Apple, Alphabet nebo Microsoft.

JAK BYLO V BONNU...

POSTŘEHY PAVLA ZÁMYSLICKÉHO, ŘEDITELE ODBORU ENERGETIKY A OCHRANY KLIMATU MŽP

Klimatická konference naplnila očekávání, zásadní politická rozhodnutí ale padnou až příští rok v Polsku.

V listopadu se v Bonnu uskutečnila již třicátá konference stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu, známá pod zkratkou COP23. Předsednictví letos připadlo ostrovnímu státu Fidži, což do značné míry ovlivnilo vyznění celé konference. Zvýšený důraz byl totiž kladen na dopady změny klimatu na rozvojové země.

Klimatický summit probíhal ve dvou oddělených prostorech. Zatímco Bonnská zóna tvořila zázemí pro neziskový sektor a hostila desítky přednášek, workshopů a doprovodných akcí, v zóně Bulla (fidžijsky „vítejte“) probíhala oficiální vyjednávání. Necelé dva kilometry, které obě zóny oddělovaly, mohli návštěvníci překonat buď na půjčeném kole (k dispozici

jich bylo několik set) nebo se svézt v elektrickém či vodíkovém autě. Na udržitelnost se nezapomnělo ani u občerstvení. Jídlo bylo převážně lokální, bio a bez obalu. I přes snahu konference omezit uhlíkovou stopu na minimum se emisím nešlo zcela vyhnout, protože velké množství jich pochází z letecké dopravy. Německo se proto rozhodlo kompenzovat tyto emise nákupem certifikovaných kreditů v rámci Mechanismu čistého rozvoje (CDM). Peníze budou využity pro financování projektů v malých ostrovních státech.

BONN SPLNIL OČEKÁVÁNÍ

Před dvěma lety byla v Paříži přijata dohoda, která si klade za cíl zabránit oteplení planety o více než 2 °C (a pokusit se udržet teplotu pod 1,5 °C) ve srovnání s obdobím před průmyslovou revolucí. Představíme-li si Pařížskou dohodu jako ústavu, pak úkolem letošní konference bylo navrhnout „zákony“, které státům pomohou přijmout účinná opatření pro zmírnění klimatické změny. Tento cíl se po řadě technických jednání, která se týkala například dlouhodobého financování, globálního hodnocení snižování emisí nebo mechanismů emisního obchodování, podařilo částečně naplnit. Finální podoba této „klimatické legislativy“ by měla být schválena příští rok na COP24 v polských Katovicích.

Státy se také dohodly na podobě tzv. dialogu Talanoa, který bude probíhat v příštím roce. Tento tradiční fidžijský způsob vyjednávání, založený na spolupráci, důvěře a inkluzivním přístupu, by měl pomoci zhodnotit závazky jednotlivých zemí pro snižování emisí a zpřísnit je tam, kde nejsou dostatečné, aby bylo

udržet
teplotu
pod
1,5 °C

možné zabránit nejhorším dopadům změny klimatu. Konkrétní dopady dialogu pro ČR v tuto chvíli neočekáváme.

Delegátům se navíc podařilo dosáhnout pokroku i v otázkách fondu pro podporu adaptačních opatření, který ročně investuje miliony dolarů do projektů, které mají zabránit ztrátám na životech a majetku v souvislosti s negativními dopady změny klimatu v nejchudších částech světa.

PŘED ROKEM 2020

Velký prostor byl věnován tématům, která původně nebyla na programu. Jedním z nich je financování klimatických opatření ještě před rokem 2020, než začne platit Pařížská dohoda. Rozvojové země požadovaly větší podporu od rozvinutých zemí. Ty se již dříve zavázaly mobilizovat 100 mld. USD

v roce 2020 na pomoc nejchudším zemím světa. Aktuální hodnota této pomoci byla v roce 2016 zhruba na úrovni 60 mld. Německo navíc v první den konference oznámilo, že na klimatické finance přidá dalších 50 milionů eur. Nakonec se podařilo dojít ke kompromisu v podobě pravidelného hodnocení naplňování finančních i emisních závazků pro rok 2020, které proběhne v letech 2018 a 2019. Z vyhodnocení by tak mělo být zřejmé, jak jednotlivé státy svými příspěvky k naplňování cílů pro rok 2020 přispívají.

DVOJÍ ÚČAST USA

Jediné vystoupení oficiální delegace Spojených států, které letos v červnu oznámily záměr odstoupit od Pařížské dohody, skončilo fiaskem. Akce, během níž Trumpův tým tvrdil, že podmínkou vymýcení chudoby a záchrany pracovních míst v USA je využití „čistého“ uhlí, byla narušena v okamžiku, kdy dvě třetiny přítomných začaly zpívat protestní píseň.

Do Bonnu však také zavítala alternativní americká delegace. Guvernéři, starostové, podnikatelé či univerzitní profesori, sdružení pod heslem „We Are Still In“ (Stále se účastníme), vyjádřili odhodlání splnit cíle Pařížské dohody navzdory federální politice USA.

ODKLON OD UHLÍ

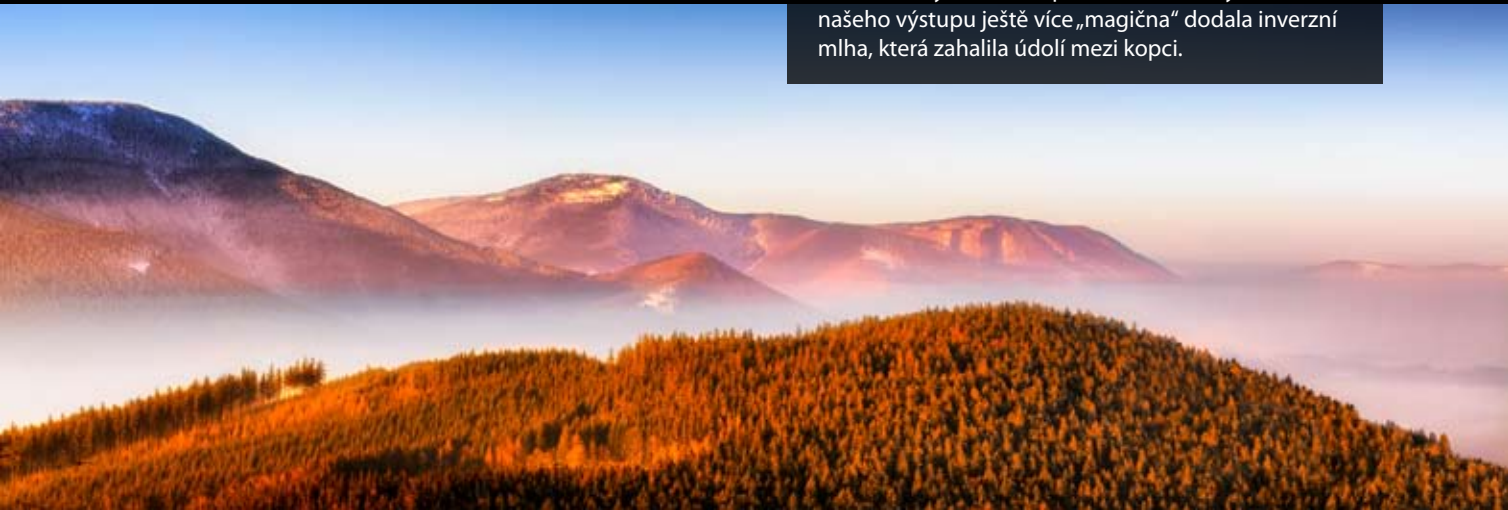
Upuštění od uhlí má podporu řady států. Velká Británie, Kanada a dalších devatenáct zemí se v Bonnu spojilo do aliance, která se zavázala k postupnému nahrazení tohoto fosilního paliva. Uhlí v současné době pokrývá 40 % globální spotřeby elektřiny.

COP24 V POLSKU

Náročná politická vyjednávání se očekávají příští rok v Polsku, kde by mělo dojít ke schválení balíčku „pravidel“ Pařížské dohody, týkající se již zmíněné „klimatické legislativy“. Rovněž zde proběhne první hodnocení dialogu Talanoa. Výsledek COP24 bude mít zásadní vliv na to, zda se podaří udržet vzrůstající teplotu klimatu v relativně bezpečných mezích.

1. MÍSTO **Martin Kratochvíl** ▾

Místo: Pohled z Lysé hory, CHKO Beskydy
Tip: Mým tipem z tohoto místa je samotný výstup na horu. Nejvhodnější dobou k výstupu je vyrazit za rozbřesku, kdy běžní turisté ještě spí, a vychutnávat si během cesty nádherná panoramata Beskyd. Během našeho výstupu ještě více „magična“ dodala inverzní mlha, která zahalila údolí mezi kopci.

MOJE MAGICKÉ MÍSTO

Již počtvrté jsme měli možnost obdivovat krásu chráněné přírody naší republiky prostřednictvím fotografií zaslaných do soutěže vyhlášené MŽP pod názvem Moje magické místo. Název soutěže vystihuje záměr, se kterým ji každoročně připravujeme. Tím je najít a zachytit během putování českou přírodou neobvyklé, výjimečné místo s neopakovatelnou atmosférou, která přítomného člověka osloví.

Fotografická soutěž chce ukázat široké veřejnosti krásy české přírody z pohledu obyčejných cestovatelů a turistů, nikoli profesionálních fotografů. Cílem soutěže je představit třeba i zapadlá a úplně neznámá místa. Je přitom jedno, z jakého koutu České republiky fotografie pocházejí, ale musí zachytit zvláštní magické místo v některém z chráněných území naší země, jako jsou národní parky, chráněné krajinné oblasti, přírodní rezervace nebo přírodní památky.

Došlé fotografie byly vždy po dobu jednoho týdne zveřejněny na facebookovém profilu MŽP. Fotka s nejvyšším počtem lajků pak získala dárkový balíček od ministerstva, hlavního partnera soutěže NC Eden nebo dalších partnerů (Deichmann, DM drogerie markt, Tesco extra, Naturhouse a Ambrela).

Po ukončení soutěže vybírala vítězné fotky ze všech došlých čtyřlenná odborná porota ve složení: náměstek pro řízení sekce ochrany přírody a krajiny ministerstva Vladimír Dolejský, Kristýna Seidlová z oddělení tiskového a PR MŽP, profesionální fotograf Zdeněk Patzelt a cestovatelka a digitální nomádka Veronika Pešková. Jako obvykle bylo odměnou pro autory prvních tří vítězných fotografií ubytování v jednom z českých národních parků pro dvě osoby na dvě noci včetně tříhodinové komentované vycházky se strážcem národního parku a také dárkový balíček.

▾ **Simona Macháčková**

2. a 3. MÍSTO

Místo: U Kotle, KRNP
Tip: Magický předvánoční západ slunce u Kotle v západních Krkonoších s výhledem na čeřící se hladinu husté inverzní oblačnosti v údolí.

Protože se krásných fotek s „nerozhodným“ výsledkem letos sešlo více, byla udělena ještě jedna cena, a to Cena ministra životního prostředí, jejíž autor získal pobyt v národním parku, stejně jako autoři ostatních vítězných fotografií.

Můžete se podívat, jaké snímky byly letos oceněny, a možná dostanete chuť se na některé z těchto míst sami vypravit. Budeme rádi, když soutěž pobídne k návštěvě naší chráněné přírody i další zájemce o nevšední zážitky.

◁ **Martin Kratochvíl**

2. a 3. MÍSTO

Místo: Lysá hora, CHKO Beskydy
Tip: Vrchol Lysé hory nabízí dechberoucí výhledy. Je možné shlédnout okolní vrcholky Beskyd a v případě dobré viditelnosti je vidět i do Vysokých Tater. Po vyčerpávajícím výstupu je možné zahřát se tradičním čajem u krbu v horské chalupě.

Moje magické místo
v české přírodě

△ **Pavla Peřínková**

CENA MINISTRA

Místo: Koušek od Vilemíniny vyhlídky, pohled na Růžovský vrch, NP České Švýcarsko
Tip: Snad každému se při vyslovení NP České Švýcarsko vybaví Pravčická brána a plavba po Kamenici. Toto místo je ročně navštěvováno tisíci turisty nejen z Čech. Jsou ale i další neméně krásná místa, která lze v tomto národním parku navštívit. Jsou daleko od davů turistů, a proto si tam můžete vychutnat klid a pohodu nejlépe při romantických západech slunce. Na trase od Jetřichovic po Ostroch minete nejednu vyhlídku. Každý si tam určitě vybere tu svou. Pro mě je ta nej Vilemínina vyhlídka. Byla tou první, kterou jsem zde navštívila a kochala se z ní při západu slunce. Každoročně se do těchto míst vracím, abych našla další a i málo zmapovaná místa s krásným výhledem.

ZPOPLATNĚNÍ
PLASTOVÝCH TAŠEK

Od začátku příštího roku vstoupí v platnost novela zákona o obalech, která do české legislativy zavádí povinnosti vyplývající z evropského práva. V Česku, stejně jako v jiných evropských zemích, tak budou muset všichni obchodníci povinně zpoplatňovat lehké plastové tašky. Ve Francii je výdej plastových tašek v obchodech úplně zakázán, ve Velké Británii zpoplatnili každou plastovou tašku 5 pencemi.

„Obrovská produkce plastových tašek znečišťuje životní prostředí a postupně se stává jedním z největších ekologických problémů světa. I proto se Evropská komise rozhodla na celoevropské úrovni bojovat s jejich produkcí a spotřebou. Všechny členské státy tak musí přijmout opatření, která snížení spotřeby zaručí,“ uvedl ministr Richard Brabec.

V České republice to v praxi znamená, že od roku 2018 budou povinně zpoplatněny plastové tašky od 15 mikronů, to znamená ty, co jsou dnes v potravinových řetězcích k dostání nejčastěji za 1 korunu. Jednotná cena pro ně není zákonem stanovena, tu si obchodníci určí sami, podle vynaložených nákladů na jejich výrobu. Zpoplatnění se z hygienických důvodů nebude týkat mikrosáčků, do kterých se v obchodech balí například pečivo, ovoce, zelenina nebo uzeniny.

NOVELA EIA

Začátkem listopadu vstoupila v platnost poslední novelizace zákona o posuzování vlivů na životní prostředí – Environmental Impact Assessment, zkráceně EIA. Cílem novely je urychlení a zjednodušení posuzovacího procesu, bez něž se neobejde prakticky žádná větší stavba. Novela přinese výrazné snížení počtu záměrů podléhajících EIA, a to až o 2 000 ročně, rychlejší mechanismus veřejného projednání, zkrácení, zefektivnění a zjednodušení všech postupů.

Další významnou právní úpravou je novela stavebního zákona s účinností od 1. ledna 2018, která se dotýká i zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

„Novela přinese českým stavebníkům výraznou úlevu, například zásadně sníží počet záměrů, které budou povinně podléhat procesu EIA, a to až o pár tisíc ročně. Zároveň ale máme zanalyzováno, že změna podmínek u posuzování menších záměrů nebude mít dopad na naše životní prostředí, tedy že současná úroveň jeho ochrany zůstane zachována. Celý proces se také pro všechny posuzované záměry o měsíc a půl zkrátí. A to je hlavně u těch menších projektů dost významný posun,“ říká ministr Richard Brabec. Podle jeho slov navíc občané například nebudou muset čekat na výstavbu nových dálnic dlouhá desetiletí jako v minulých letech.

EIA představuje významnou součást povolovacích procesů u záměrů, u kterých hodnotí a pak navrženými opatřeními eliminuje negativní vlivy na životní prostředí. Jde například o silnice, průmyslové závody, stavby vysokopodlažních budov, elektrárny, ale i některá vodní díla nebo zařízení k chovu hospodářských zvířat.

ZMĚNY VE
STAVEBNÍM
ZÁKONĚ

Od nového roku začne platit novela stavebního zákona. Jejím cílem je zjednodušit, zpřehlednit a zrychlit získávání stavebních povolení. Nový zákon umožní mimo jiné sloučit územní řízení, stavební řízení i posuzování vlivů na životní prostředí (EIA). Umožní také na pouhé stavební ohlášení postavit rodinné domy nebo rekreační chaty bez omezení stavební plochy; dosud je to možné jen do 150 metrů čtverečních zastavěné plochy. Nově nebude ohlášení potřeba ani pro skleníky na zastavěném pozemku u rodinného domu nebo chaty. Novela stavebního zákona zjednoduší život i investorům. Těm by mělo časově i administrativně pomoci sloučení územního a stavebního řízení do jednoho.

ČHMÚ MÁ NOVÉHO
ŘEDITELE

Novým ředitelem Českého hydrometeorologického ústavu se od letošního října stal přírodovědec Mark Rieder. Dosavadní ředitel Výzkumného ústavu vodohospodářského TGM, absolvent Přírodovědecké fakulty UK v Praze a předseda mezirezortní komise Voda-Sucho, ve funkci vystřídal Václava Dvořáka, který dosáhl důchodového věku. Mark Rieder svou profesní kariéru začínal právě na půdě ČHMÚ, a to v oblasti sledování stavu povrchových a podzemních vod. Ministr Brabec od Marka Riedera očekává, že do ČHMÚ přinese nový pohled na fungování a směřování této organizace. *„Jsem si jistý, že nový šéf ústavu je odborníkem i dobrým manažerem, který ještě posílí pozici ČHMÚ jako našeho klíčového partnera při ochraně obyvatel před smogem, suchem nebo povodněmi. Měl jsem možnost s ním již spolupracovat a jsem o jeho kvalitách přesvědčen,“* uvedl ministr Brabec.

Český
hydrometeorologický
ústav

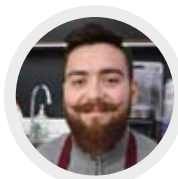
VÚV
TGMDO ČELA VÚV PŘICHÁZÍ
TOMÁŠ URBAN

Od ledna bude ředitelem VÚV TGM Tomáš Urban, který zvítězil ve standardním výběrovém řízení. Ve funkci vystřídá dlouholetého ředitele Marka Riedera, který od letošního podzimu vede Český hydrometeorologický ústav.

Ministr Brabec od nastupujícího ředitele očekává, že bude pokračovat v nastavených úkolech, zejména v boji proti suchu: *„Přeji novému řediteli úspěšná léta v čele VÚV. Výzkumný ústav vodohospodářský TGM je pro ministerstvo klíčovou expertní institucí pro oblast problematiky sucha a nedostatku vody, tímto tématem se zabývá více než 20 let. V současné době se intenzivně věnuje výčtu dopadů změn klimatu na vodní režim. Podílí se na tvorbě plánů i online systému pro zvládání sucha a spuštění komplexního monitoringu v suchem nejvíce postižených lokalitách. Těch úkolů, které před výzkumným ústavem teď stojí, je opravdu mnoho a bude nutné, aby při jejich plnění měl oporu ve svém vedení,“* říká ministr Richard Brabec.

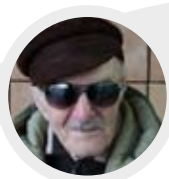
A Tomáš Urban k tomu dodává: *„Svou roli vnímám především v další podpoře VÚV, který si již vydobyl pevnou pozici mezi odbornou komunitou, a v zajištění odborného rozvoje pracovníků. Rád bych uplatnil své zkušenosti jak ze státní správy, tak i ze sféry soukromé, a dále zvyšoval prestiž ústavu i mimo českou odbornou veřejnost, udržel si a také získal nové špičkové odborníky a samozřejmě se pokusím do činnosti ústavu vnést určitou pragmatičnost spojenou s mou oblíbenou tematikou IT.“*

CO SI PŘEDSTAVUJETE POD POJMEM OCHRANA KLIMATU?

Roman Švejda, barista

Ochrana klimatu? No, to je přece jasné, to je péče o lesy, faunu a flóru, a zejména pak o ovzduší. Podle mě se ta situace postupně lepší, i když je hrozné, kolik smogu a znečištění člověk musí denně dýchat, zvláště když nejsou ideální povětrnostní podmínky. Hlavně když je teplo, to se kolikrát v některých místech ve městě kvůli dopravě ani nedá být. O tom, zda jsme podepsali nějakou dohodu o ochraně klimatu, jsem nic neslyšel.

Jaroslav Major, důchodce

Ochrana klimatu značí, že zateplíme pořádně všechny domy, budeme topit ekologicky a budeme se snažit o co nejmenší produkci oxidu uhličitého. Ale také jsem slyšel, že se to nemá přehánět, protože například fytoplankton v oceánech, jako jsou řasy nebo sinice, nemá dostatek oxidu uhličitého, který potřebuje kvůli fotosyntéze. A podle mého názoru by se také mělo stavět více jaderných elektráren, které neprodukují oxid uhličitý, ale ty uhelné bych jednoznačně omezil.

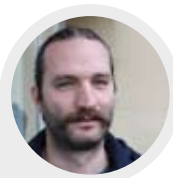
**Daniela H.,
personalistka**

Ochrana klimatu, to jsou ledovce, ne? To je o tom, aby se planeta neoteplovala a netály ledovce. Což je samozřejmě problém. Já osobně bych ale řekla, že počasí je stále v normě, i když je jasné, že ho provázejí výkyvy. Určitě bychom se měli o kvalitní klima starat, protože to svým způsobem patří k tomu nejceněnějšímu, co máme. Například znečištění smogem je velmi často příčinou rakoviny. Což není nic pěkného.

**Miloslava Klesalová,
důchodkyně**

Ochrana klimatu, to je zejména ochrana ovzduší. Podle mého názoru by se o to měly zodpovědné úřady starat, ale řekla bych, že se o to nikdo moc nestará. Maximálně se jen něco povídá v televizi v tom smyslu, že si někdo stoupne před kameru a řekne, že teď zachrání svět a spolu s ním i naše zdraví. Já osobně kolikrát pociťuji, že se mi hůř dýchá, protože venku je kvůli smogu nedýchatelné.

Roman Karlík, administrativní pracovník

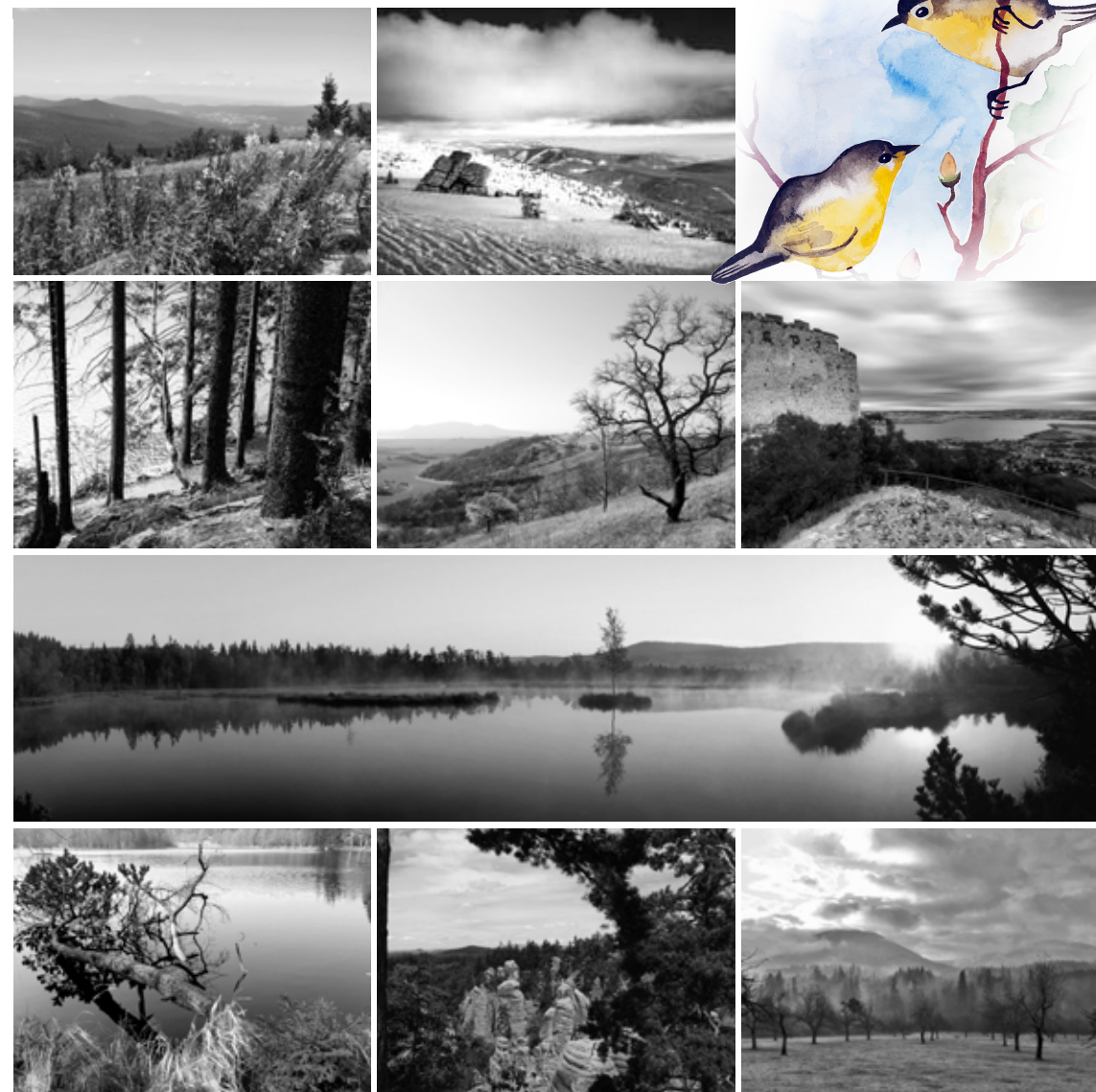
Já jsem původem z vesnice a tam bych řekl, že ochrana klimatu nikomu nic moc neříká, protože se tam topí stále v mnoha případech hlavně uhlím, což je samozřejmě znát, když jsou inverze. Někdy se topí i horšími věcmi, než je uhlí. No a samozřejmě, že co se týče ochrany klimatu, důležitá je i energetika, a zejména pak uhelné elektrárny, to je problém. Pak doprava, energetická náročnost a tak dál. Ale abych pravdu řekl, tohle téma jde tak trochu mimo mne.

Vendula Pechová, administrativní pracovnice

Ochrana klimatu? Asi bychom neměli jezdit osobními auty s naftovými motory. A asi bychom měli méně kouřit... Já mám navíc velice energeticky náročného koníčka – teraristiku, což jsou ještěrky a tak podobně, kterým musím topit a svítit nonstop. Na druhou stranu, když nad tím tak přemýšlím, tak na svoji obranu musím říci, že pečuji o ohrožené živočichy. Takže ono je to všechno dost komplikované.

Nákupní centrum Eden, Vršovice, Praha 10

Autoři fotografií soutěže MŽP Moje Magické Místo 2017

Veselé Vánoce a šťastný nový rok vám přeje
Ministerstvo životního prostředí

PF 2018